

C/2023/1354

1.12.2023

STANOVISKO EURÓPSKEJ CENTRÁLNEJ BANKY

zo 4. októbra 2023

k transparentnosti a integrite činností poskytovania environmentálnych, sociálnych a správnych ratingov (ratingov ESG)

(CON/2023/30)

(C/2023/1354)

Úvod a právny základ

Európska komisia uverejnila 13. júna 2023 návrh nariadenia o transparentnosti a integrite činností poskytovania environmentálnych, sociálnych a správnych ratingov (ratingov ESG) ⁽¹⁾ (ďalej len „navrhované nariadenie“).

Európska centrálna banka (ECB) sa rozhodla vydať k navrhovanému nariadeniu stanovisko z vlastnej iniciatívy. Právomoc ECB vydať stanovisko je založená na článku 127 ods. 4 a článku 282 ods. 5 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ), keďže navrhované nariadenie obsahuje ustanovenia, ktoré majú vplyv na 1. základnú úlohu Európskeho systému centrálnych bánk (ESCB) definovať a uskutočňovať menovú politiku Únie podľa článku 127 ods. 2 zmluvy, 2. úlohy ECB, ktoré sa týkajú prudenciálneho dohľadu nad úverovými inštitúciami podľa článku 127 ods. 6 zmluvy a 3. príspevok ESCB k hladkému uskutočňovaniu politík prijatých príslušnými orgánmi, ktoré sa týkajú stability finančného systému, ako sa uvádza v článku 127 ods. 5 zmluvy.

V súlade s článkom 17.5 prvou vetou rokovacieho poriadku Európskej centrálnej banky Rada guvernérov prijala toto stanovisko.

1. Všeobecné pripomienky

1.1. ECB víta navrhované nariadenie, ktorým sa zavádza spoločný regulačný prístup s cieľom posilniť primeranosť, integritu, transparentnosť, zodpovednosť, dobrú správu a nezávislosť činností týkajúcich sa ratingov ESG a prispieť k transparentnosti a kvalite týchto ratingov. ECB dôrazne podporuje cieľ navrhovaného nariadenia prispieť k hladkému fungovaniu vnútorného trhu a zároveň dosiahnuť vysokú úroveň ochrany spotrebiteľov a investorov a zabrániť environmentálne klamlivým vyhláseniam a iným typom dezinformácií zavedením požiadaviek na transparentnosť týkajúcich sa ratingov ESG a pravidiel organizácie a činnosti poskytovateľov ratingov ESG ⁽²⁾.

1.2. Navrhované nariadenie je neoddeliteľnou súčasťou širšej stratégie Komisie v oblasti udržateľného financovania ⁽³⁾. Dosiahnutie cieľov stanovených v Európskej zelenej dohode ⁽⁴⁾ a Parížskej dohode ⁽⁵⁾ a zakotvených v nariadení Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1119 (európsky právny predpis v oblasti klímy) ⁽⁶⁾ závisí od príspevku všetkých hospodárskych aktérov ⁽⁷⁾ a vyžaduje si značné investície, z ktorých podstatná časť bude musieť pochádzať zo súkromného sektora ⁽⁸⁾. Udržateľné financovanie, a obzvlášť navrhované nariadenie, môže v tejto súvislosti zohrávať dôležitú úlohu tým, že investorom umožní identifikovať environmentálne udržateľné investície a prispôbiť ich portfóliá svojim vlastným preferenciám z hľadiska udržateľnosti.

⁽¹⁾ COM(2023) 314 final.

⁽²⁾ Pozri článok 1 navrhovaného nariadenia.

⁽³⁾ Oznámenie Komisie o stratégii financovania prechodu na udržateľné hospodárstvo (COM(2021) 390 final).

⁽⁴⁾ Komisia uverejnila oznámenie o európskom ekologickom dohovore (Európskej zelenej dohode) 11. decembra 2019 – pozri oznámenie COM(2019) 640 final.

⁽⁵⁾ Parížska dohoda prijatá na základe Rámcového dohovoru Organizácie Spojených národov o zmene klímy (Ú. v. EÚ L 282, 19.10.2016, s. 4).

⁽⁶⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1119 z 30. júna 2021, ktorým sa stanovuje rámec na dosiahnutie klimatickej neutrality a menia nariadenia (ES) č. 401/2009 a (EÚ) 2018/1999 (európsky právny predpis v oblasti klímy) (Ú. v. EÚ L 243, 9.7.2021, s. 1).

⁽⁷⁾ Oznámenie Komisie o stratégii financovania prechodu na udržateľné hospodárstvo (COM(2021) 390 final).

⁽⁸⁾ Pozri tiež dôvodovú správu k navrhovanému nariadeniu.

- 1.3. Očakáva sa, že navrhované nariadenie prispeje prostredníctvom uvedených kanálov k ďalšiemu rozvoju integrovaného, efektívneho a likvidného trhu Únie so zeleným kapitálom, čím sa zase prispeje k rozvoju únie kapitálových trhov⁽⁹⁾. Budovanie vyspelých a integrovaných zelených kapitálových trhov Únie si bude vyžadovať úsilie o posilnenie kapitálových trhov vrátane väčšej harmonizácie dohľadu a ochrany investorov. V tejto súvislosti ECB víta skutočnosť, že Európsky orgán pre cenné papiere a trhy (ESMA) bude poverený dohľadom nad poskytovateľmi ratingov ESG.

2. Význam navrhovaného nariadenia z hľadiska cieľov a úloh ECB a Eurosystému

Otázky súvisiace s udržateľnosťou, a najmä so zmenou klímy, môžu ovplyvniť spôsob, akým centrálné banky uskutočňujú svoje mandáty⁽¹⁰⁾, najmä vzhľadom na ich význam pre menovú politiku, finančnú stabilitu a prudenciálny dohľad nad úverovými inštitúciami.

2.1. Význam pre menovú politiku

- 2.1.1. Zmena klímy a prechod na udržateľnejšie hospodárstvo ovplyvňujú výhľad cenovej stability, hlavného cieľa ESCB, prostredníctvom vplyvu, ktorý majú na makroekonomické ukazovatele, ako je inflácia, produkcia, zamestnanosť, úrokové sadzby, investície a produktivita, finančnú stabilitu a transmisiu menovej politiky⁽¹¹⁾. Fyzické riziká a riziká prechodu spojené so zmenou klímy môžu mať okrem iného vplyv na oceňovanie a úverovú bonitu spoločností s následnými nepriaznivými účinkami na úverové inštitúcie a finančný systém⁽¹²⁾. Hoci metodiky na posudzovanie rozsahu rizík súvisiacich so zmenou klímy pre banky a finančnú stabilitu sa stále vyvíjajú, dostupné odhady naznačujú, že vplyv týchto rizík bude pravdepodobne významný⁽¹³⁾. To by zase mohlo ovplyvniť transmisiu menovej politiky, napríklad prostredníctvom straty hodnoty aktív a náhleho precenenia finančných rizík súvisiacich so zmenou klímy. Okrem toho, pokiaľ ide o bankový sektor, hodnota zábezpeky sa môže znížiť a môžu sa vyskytnúť úverové straty, čo by mohlo narušiť kapitálovú a likviditnú pozíciu úverových inštitúcií a ostatných finančných sprostredkovateľov, a tým oslabiť ich schopnosť smerovať finančné prostriedky do reálnej ekonomiky. Sieť centrálnych bánk a orgánov dohľadu pre ekologizáciu finančného systému (Network for Greening the Financial System – NGFS) preto odporúča, aby centrálné banky zväzili možné účinky zmeny klímy na hospodárstvo. Sieť NGFS tvrdí, že tieto účinky môžu byť pre menovú politiku dôležité aj v prípade, že sa prejavia len nad rámec bežného strednodobého horizontu menovej politiky⁽¹⁴⁾.

- 2.1.2. Eurosystém musí okrem toho pri plnení svojho cieľa udržiavať cenovú stabilitu a pri vykonávaní svojej úlohy definovať a uskutočňovať menovú politiku Únie dodržiavať požiadavku uvedenú v článku 18.1 druhej zarážke Štatútu Európskeho systému centrálnych bánk a Európskej centrálnej banky (ďalej len „štatút ESCB“), aby sa požičiavanie zabezpečovalo na základe dostatočnej zábezpeky. Podobné otázky spojené s riadením rizík sa vzťahujú na priame nákupy pohľadávok a obchodovateľných cenných papierov uskutočňované podľa článku 18.1

⁽⁹⁾ Pozri „Towards a green capital markets union for Europe“ (Na ceste k zelenej únii kapitálových trhov pre Európu), prejav Christine Lagardovej, prezidentky ECB, na konferencii Komisie na vysokej úrovni o návrhu smernice o podávaní správ o udržateľnosti podnikov, Frankfurt nad Mohanom, 6. mája 2021, dostupný na webovom sídle ECB www.ecb.europa.eu

⁽¹⁰⁾ Pozri odsek 2.4 stanoviska Európskej centrálnej banky CON/2021/12 z 19. marca 2021 k mandátu a úlohám Magyar Nemzeti Bank v súvislosti s udržateľnosťou životného prostredia a odsek 2 stanoviska Európskej centrálnej banky CON/2021/27 zo 7. septembra 2021 k návrhu smernice, ktorou sa mení smernica 2013/34/EÚ, smernica 2004/109/ES, smernica 2006/43/ES a nariadenie (EÚ) č. 537/2014, pokiaľ ide o vykazovanie informácií o udržateľnosti podnikov (Ú. v. EÚ C 446, 3.11.2021, s. 2). Všetky stanoviská ECB sú dostupné na webových stránkach EUR-Lex.

⁽¹¹⁾ Pozri tlačovú správu s názvom ECB predstavila akčný plán integrácie aspektov klimatických zmien do svojej stratégie menovej politiky z 8. júla 2021, ktorá je dostupná na webovom sídle ECB na adrese www.ecb.europa.eu

⁽¹²⁾ Pozri osobitný článok *Climate-related risks to financial stability* (Riziká pre finančnú stabilitu súvisiace so zmenou klímy) v preskúmaní finančnej stability vydanom ECB v máji 2021, ktoré je dostupné na webovom sídle ECB na adrese www.ecb.europa.eu

⁽¹³⁾ Pozri odsek 2.4 stanoviska CON/2021/12; odsek 2.2 stanoviska Európskej centrálnej banky CON/2021/22 z 11. júna 2021 k úprave nesúlady splatností vo forintoch v úverových inštitúciách a prejav Isabel Schnabel, „Never waste a crisis: COVID-19, climate change and monetary policy“ (Nepremárnime krízu: COVID-19, zmena klímy a menová politika) v rámci virtuálnej diskusie za okrúhlym stolom *Sustainable Crisis Responses in Europe* (Udržateľné reakcie na krízu v Európe) organizovanej výskumnou sieťou INSPIRE 17. júla 2020, ktoré sú dostupné na webovom sídle ECB na adrese www.ecb.europa.eu

⁽¹⁴⁾ Pozri odsek 2.4 stanoviska CON/2021/12 a stranu 3 dokumentu „Climate change and monetary policy: initial takeaways“, jún 2020, dostupné na webovom sídle siete centrálnych bánk a orgánov dohľadu pre ekologizáciu finančného systému na adrese www.ngfs.net

prvej zarážky štatútu ESCB. Eurosystem by sa preto mal vo svojich operáciách menovej politiky zamerať na predchádzanie stratám a mal by zabezpečiť okrem iného prostredníctvom rámca na kontrolu rizika primeranú ochranu svojej súvahy pred rizikom. Eurosystem preto musí identifikovať, monitorovať a zmierňovať riziká vrátane finančných rizík súvisiacich so zmenou klímy, ktoré sa spájajú so zábezpekou, ktorú prijíma pri úverových operáciách na dodanie likvidity, a s držbou aktív nakúpených v rámci priamych obchodov. Tieto riziká môžu ovplyvniť hodnotu aktív, ktoré centrálné banky prijali ako zábezpeku alebo držia v ich priamych portfóliách na účely menovej politiky. Okrem toho potreba riadiť takéto riziká je dôležitá aj pre nemenovopolitické portfólio Eurosystemu.

2.1.3. Navyše podľa článku 127 ods. 1 a článku 282 ods. 2 ZFEÚ, ako je to vyjadrené aj v článku 2 štatútu ESCB, je Eurosystem pri rešpektovaní cieľa cenovej stability povinný podporovať všeobecné hospodárske politiky v Únii so zámerom prispieť k dosiahnutiu cieľov Únie stanovených v článku 3 Zmluvy o Európskej únii. Medzi tieto ciele patrí vysoká úroveň ochrany životného prostredia a zlepšenie jeho kvality. V európskom právnom predpise v oblasti klímy sa stanovuje záväzný zámer dosiahnuť klimatickú neutralitu Únie do roku 2050 v snahe o dosiahnutie dlhodobého teplotného cieľa stanoveného v Parížskej dohode. Keďže európsky právny predpis v oblasti klímy sa týka každého možného aspektu hospodárskej politiky v Únii, je súčasťou všeobecných hospodárskych politik v Únii, ktoré je ECB povinná podporovať.

2.1.4. Vzhľadom na uvedené skutočnosti, ako sa uvádza v revízii stratégie menovej politiky uskutočnenej Radou guvernérov a sprievodnom akčnom pláne týkajúcom sa zmeny klímy, ktorý bol uverejnený 8. júla 2021 ⁽¹⁵⁾, ECB pri úprave svojich nástrojov menovej politiky zvolí takú konfiguráciu, ktorá najlepšie podporuje všeobecné hospodárske politiky v Únii za predpokladu, že dve konfigurácie súboru nástrojov sú rovnako prínosné a nenarušajú cenovú stabilitu.

2.1.5. V tejto súvislosti je pravdepodobné, že zavedenie noriem v oblasti regulácie s cieľom zabezpečiť transparentné a vysokokvalitné ratingy ESG urýchli zlepšenie kvality zverejňovania informácií v environmentálnej oblasti a údajov vo všeobecnosti. Tento vývoj by zase posilnil schopnosť Eurosystemu začleniť aspekty klimatických zmien do definovania a uskutočňovania menovej politiky.

2.2. Uplatňovanie navrhovaného nariadenia na centrálné banky

2.2.1. V odôvodnení 15 navrhovaného nariadenia sa stanovuje, že ratingy ESG vypracované európskymi alebo vnútroštátnymi orgánmi a centrálnymi bankami by mali byť vyňaté z pravidiel týkajúcich sa poskytovateľov ratingov ESG. V hmotnoprávnom ustanovení, ktorým sa upravuje táto výnimka, sa stanovuje, že navrhované nariadenie sa neuplatňuje na ratingy ESG vypracované centrálnymi bankami, ktoré spĺňajú všetky tieto podmienky: a) nie sú platené hodnoteným subjektom; b) nie sú zverejňované; c) sú poskytované v súlade so zásadami, normami a postupmi, ktoré zabezpečujú primeranosť, integritu a nezávislosť ratingových činností v zmysle navrhovaného nariadenia a d) nevzťahujú sa na finančné nástroje vydané členskými štátmi, v ktorých sa dané centrálné banky nachádzajú ⁽¹⁶⁾.

2.2.2. ECB víta zavedenie výnimky pre centrálné banky z rozsahu pôsobnosti navrhovaného nariadenia, pretože to môže podporiť opatrenia Eurosystemu zamerané na zohľadnenie aspektov klimatických zmien do vykonávania jeho menovej politiky, a najmä do rámca pre zábezpeku pre úverové operácie na dodanie likvidity ⁽¹⁷⁾. To je obzvlášť dôležité v súčasnej situácii, keď dostupnosť, transparentnosť a kvalita ratingov ESG vypracovaných komerčnými

⁽¹⁵⁾ Dostupné na webovom sídle ECB www.ecb.europa.eu

⁽¹⁶⁾ Pozri článok 2 ods. 2 bod i) navrhovaného nariadenia.

⁽¹⁷⁾ Pozri tlačovú správu zo 4. júla 2022 s názvom ECB prijíma ďalšie kroky na začlenenie aspektov klimatických zmien do svojich operácií menovej politiky, ktorá je dostupná na webovom sídle ECB na adrese www.ecb.europa.eu

poskytovateľmi ratingov ESG ešte nie je primeraná na použitie centrálnymi bankami. Preto je aspoň dočasne potrebné, aby mohli centrálné banky vypracovať a uplatňovať pre niektoré aspekty environmentálnych, sociálnych a správnych faktorov, najmä klimatické aspekty, vlastné metodiky hodnotenia, ktoré sú prispôbené potrebám Eurosystemu pri plnení jeho cieľov menovej politiky a sú na tieto účely vhodné.

2.2.3. Takéto metodiky môžu byť relevantné pre úverové operácie Eurosystemu na dodanie likvidity. Ako už bolo uvedené, tieto operácie sú neoddeliteľnou súčasťou rámca menovej politiky Eurosystemu a je potrebné, aby boli zabezpečené „dostatočnou zábezpekou“ v súlade s článkom 18.1 štatútu ESCB s cieľom chrániť Eurosystem pred finančnými stratami súvisiacimi s rizikom zmluvnej strany ⁽¹⁸⁾. Navyše v súlade s článkom 18.2 štatútu ESCB je ECB povinná stanoviť všeobecné zásady operácií na voľnom trhu a úverových operácií, ktoré uskutočňuje ECB alebo národné centrálné banky, vrátane zásad oznamovania podmienok, na základe ktorých sú pripravené uzatvárať takéto transakcie. Tieto podmienky zahŕňajú verejné pravidlá týkajúce sa určitých opatrení na kontrolu rizika, ktoré sa vzťahujú na akceptovateľné aktíva mobilizované ako zábezpeka ⁽¹⁹⁾. V rovnakom duchu sú všetky obchodovateľné akceptovateľné aktíva uvedené v databáze akceptovateľných aktív Eurosystemu, ktorá sa uverejňuje na webovom sídle ECB a ECB ju denne aktualizuje s cieľom zabezpečiť transparentnosť pre protistrany v rámci menovej politiky a zabezpečiť prevádzkovú účinnosť rámca.

2.2.4. V nadväznosti na revíziu stratégie menovej politiky ECB a sprievodný akčný plán týkajúci sa zmeny klímy, ktoré boli uverejnené 8. júla 2021 ⁽²⁰⁾, ECB oznámila niekoľko opatrení na zohľadnenie aspektov súvisiacich so zmenou klímy vo svojom rámci pre zábezpeku pre úverové operácie na dodanie likvidity. Tieto opatrenia zahŕňajú zavedenie obmedzení mobilizovania určitých aktív vydaných subjektmi s veľkou uhlíkovou stopou, ktoré môžu jednotlivé protistrany poskytnúť ako zábezpeku, a prepojenie akceptovateľnosti zábezpeky s dodržiavaním ustanovení práva Únie o udržateľnom financovaní emitentov mobilizovaných aktív ⁽²¹⁾.

2.2.5. Tieto opatrenia sa prijímajú v záujme dosiahnutia hlavného cieľa Eurosystemu, ktorým je udržiavať cenovú stabilitu, a s cieľom podporiť všeobecné hospodárske politiky v Únii bez toho, aby bol dotknutý cieľ cenovej stability. ECB vychádza z toho, že cieľom navrhovaného nariadenia je zaviesť požiadavky na poskytovateľov ratingov ESG pôsobiacich s cieľom dosiahnuť zisk a že sa nemá uplatňovať na opatrenia centrálnych bánk Eurosystemu na vykonávanie menovej politiky. Potvrďuje to široko formulovaná výnimka pre centrálné banky uvedená v odôvodnení 15 navrhovaného nariadenia a skutočnosť, že v navrhovanom nariadení sa poskytovatelia ratingov ESG vymedzujú ako právnické osoby, ktorých predmet činnosti zahŕňa ponuku a distribúciu ratingov ESG alebo bodovania na profesionálnom základe, t. j. s cieľom dosiahnuť zisk ⁽²²⁾. Akonáhle však Eurosystem zverejní výsledok uplatnenia svojej metodiky na identifikáciu emitentov alebo aktív, na ktoré sa vzťahujú takéto opatrenia, v závislosti od ich koncepcie existuje riziko, že toto zverejnenie môže byť vnímané ako spadajúce pod široko koncipované vymedzenie pojmu „rating ESG“ v navrhovanom nariadení ⁽²³⁾. V tejto súvislosti ECB poznamenáva, že súčasné znenie výnimky pre ratingy ESG vypracované centrálnymi bankami sa javí tak, že má neúmyselne zbytočne úzky rozsah, čo je v rozpore s výkonom právomocí Eurosystemu podľa zmlúv.

⁽¹⁸⁾ Pozri odôvodnenie 18 usmernenia Európskej centrálnej banky (EÚ) 2015/510 z 19. decembra 2014 o vykonávaní rámca menovej politiky Eurosystemu (ECB/2014/60) (Ú. v. EÚ L 91, 2.4.2015, s. 3).

⁽¹⁹⁾ Pozri najmä usmernenie (EÚ) 2015/510 (ECB/2014/60) a usmernenie Európskej centrálnej banky (EÚ) 2016/65 z 18. novembra 2015 o oceňovacích zrážkach uplatňovaných pri vykonávaní rámca menovej politiky Eurosystemu (ECB/2015/35) (Ú. v. EÚ L 14, 21.1.2016, s. 30).

⁽²⁰⁾ Dostupné na webovom sídle ECB: www.ecb.europa.eu

⁽²¹⁾ Pozri tlačovú správu zo 4. júla 2022 s názvom ECB prijíma ďalšie kroky na začlenenie aspektov klimatických zmien do svojich operácií menovej politiky, ktorá je dostupná na webovom sídle ECB na adrese www.ecb.europa.eu

⁽²²⁾ Pozri článok 3 bod 4 navrhovaného nariadenia.

⁽²³⁾ V článku 3 ods. 1 navrhovaného nariadenia sa „rating ESG“ vymedzuje ako „stanovisko, bodovanie alebo kombinácia oboch, pokiaľ ide o profil alebo charakteristiky subjektu, finančného nástroja, finančného produktu alebo podniku súvisiace s ESG alebo vystavenie sa rizikám ESG či vplyv na ľudí, spoločnosť a životné prostredie v súvislosti s ESG, ktoré sú založené na stanovenej metodike a vymedzenom klasifikačnom systéme ratingových kategórií a ktoré sa poskytujú tretím stranám bez ohľadu na to, či je takýto rating ESG výslovné označený ako „rating“ alebo „bodovanie ESG“.

2.2.6. Po prvé sa zdá, že podmienka pre výnimku, podľa ktorej „ratingy ESG“ centrálnych bánk nemajú byť zverejňované⁽²⁴⁾, by mohla brániť Eurosystému v tom, aby prostredníctvom svojej verejne prístupnej databázy akceptovateľných aktív oznamoval svojim protistranám v rámci menovej politiky podmienky, za ktorých je Eurosystém pripravený vstupovať do úverových operácií na dodanie likvidity v súlade s článkom 18.2 štatútu ESCB. To v konečnom dôsledku bráni aj schopnosti Eurosystému transparentne a efektívne vykonávať operácie menovej politiky.

2.2.7. Po druhé ECB poznamenáva, že opatrenia Eurosystému týkajúce sa zmeny klímy by mohli byť a mali byť navrhnuté a poskytované spôsobom, ktorý je v súlade s duchom zásad, noriem a postupov, ktoré zabezpečujú primeranosť, integritu a nezávislosť ratingových činností⁽²⁵⁾, ako sa stanovuje v navrhovanom nariadení⁽²⁶⁾. ECB však poznamenáva, že viaceré ustanovenia navrhovaného nariadenia⁽²⁷⁾ sú relevantné a vhodné, len pokiaľ ide o poskytovateľov ratingov ESG pôsobiacich s cieľom dosiahnuť zisk. Podmienka pre výnimku stanovená v navrhovanom nariadení, podľa ktorej musia byť „ratingy ESG“ centrálnych bánk „poskytované v súlade so zásadami, normami a postupmi, ktoré zabezpečujú primeranosť, integritu a nezávislosť ratingových činností“⁽²⁸⁾, nie je vhodná ani relevantná pre centrálnu banku pri plnení ich úloh upravených v právnych predpisoch.

2.2.8. V prípade, že Eurosystém nemôže využiť výnimku z vyššie uvedených dôvodov, mohlo by to znamenať, že časť definovania a uskutočňovania menovej politiky Eurosystému, najmä tá časť rámca Eurosystému pre zábezpeku, ktorá sa zameriava na riešenie otázok súvisiacich so zmenou klímy, môže byť predmetom povoľovania a dohľadu zo strany ESMA. Vzhľadom na to, že požičiavanie so zábezpekou a priame nákupy Eurosystému sú základnými nástrojmi uskutočňovania menovej politiky, takýto dôsledok by nebol zlučiteľný so zásadou nezávislosti centrálnej banky podľa článku 130 ZFEÚ a článku 7 štatútu ESCB ani s právomocou Eurosystému vykonávať menovú politiku Únie⁽²⁹⁾.

2.2.9. ECB okrem toho poznamenáva, že takýto dôsledok by neprispieval k dosiahnutiu cieľov navrhovaného nariadenia, ktorými sú posilnenie ochrany spotrebiteľov a investorov a zabránenie environmentálne klamlivým vyhláseniam a iným typom dezinformácií. Na rozdiel od ratingov ESG, ktoré vypracovávajú poskytovatelia ratingov ESG pôsobiaci s cieľom dosiahnuť zisk, sú opatrenia Eurosystému navrhnuté tak, aby plnili jeho ciele vyplývajúce zo zmluvy tým, že zabezpečujú cenovú stabilitu prostredníctvom vykonávania menovej politiky poskytovaním úverov so zabezpečením, chránia jeho súvahu a podporujú všeobecné hospodárske politiky v Únii. Vzhľadom na tento zásadný rozdiel v hodnotení klimatických parametrov, ktoré vypracúvajú centrálnu banku, v porovnaní s ratingmi ESG vydanými komerčnými poskytovateľmi ratingov ESG sa ECB domnieva, že centrálnu banku ESCB by mali byť vyňaté podobným spôsobom, ako je výnimka udelená ratingom ESG vypracovaným všetkými ostatnými verejnými

⁽²⁴⁾ Pozri článok 2 ods. 2 bod i) písm. b) navrhovaného nariadenia.

⁽²⁵⁾ Pozri článok 2 ods. 2 bod i) písm. c) navrhovaného nariadenia.

⁽²⁶⁾ Pozri napríklad článok 130 ZFEÚ a články 7 (nezávislosť), 36 (zamestnanci) a 37 (služobné tajomstvo) štatútu ESCB. Pozri aj usmernenie Európskej centrálnej banky (EÚ) 2021/2253 z 2. novembra 2021, ktorým sa ustanovujú zásady etického rámca Eurosystému (ECB/2021/49) (Ú. v. EÚ L 454, 17.12.2021, s. 7) a etický rámec ECB (Ú. v. EÚ C 204, 20.6.2015, s. 3), najmä časť 0 Služobného poriadku ECB upravujúcu etický rámec (Ú. v. EÚ C 375, 6.11.2020, s. 25).

⁽²⁷⁾ Pozri napríklad tieto ustanovenia navrhovaného nariadenia: článok 15, ktorým sa poskytovateľom ratingov ESG zakazuje vykonávať iné činnosti (ako je poskytovanie poradenských činností pre investorov alebo podniky, vydávanie a predaj úverových ratingov, investičné činnosti, činnosti v rámci auditu); článok 23 ods. 3, ktorý sa týka dohľadu orgánu ESMA v súvislosti s rizikom konfliktu záujmov na strane poskytovateľa ratingu ESG z dôvodu vlastníckej štruktúry, kontrolných podielov alebo činností vykonávaných daným poskytovateľom ratingov ESG; a článok 25, ktorý sa týka poplatkov, ktoré poskytovatelia ratingov ESG účtujú svojim klientom.

⁽²⁸⁾ Pozri článok 2 ods. 2 bod i) písm. c) navrhovaného nariadenia.

⁽²⁹⁾ Pozri článok 127 ods. 1 a 2 a článok 282 ZFEÚ.

orgánmi Únie alebo členských štátov podľa navrhovaného nariadenia ⁽³⁰⁾, ako sa už uvádza v odôvodnení 15 navrhovaného nariadenia. Neexistuje žiaden zjavný dôvod na to, aby sa s „ratingmi ESG“ vypracovanými centrálnymi bankami zaobchádzalo inak ako s ratingmi ESG, ktoré vypracovali verejné orgány Únie alebo členských štátov, ani na to, aby sa s členmi ESCB zaobchádzalo menej priaznivo ako s regulovanými finančnými podnikmi v Únii, ktoré sa používajú ratingy ESG na interné účely ⁽³¹⁾, pričom obe uvedené kategórie sú úplne a bezpodmienečne vyňaté z uplatňovania navrhovaného nariadenia. ECB odporúča, aby sa navrhované nariadenie zodpovedajúcim spôsobom zmenilo.

2.3 Význam pre finančnú stabilitu

2.3.1. ECB podporuje cieľ navrhovaného nariadenia posilniť spoľahlivosť a porovnateľnosť ratingov ESG. Posilnenie spoľahlivosti a porovnateľnosti ratingov ESG bude kľúčové pre uľahčenie účinného stanovenia cien na trhu v súlade so zásadou otvoreného trhového hospodárstva, čím sa podporí finančná stabilita, a to z dôvodov uvedených ďalej. Posilní sa tým aj schopnosť ECB monitorovať a riešiť vplyv zmeny klímy na finančnú stabilitu.

2.3.2. Po prvé, porovnateľnosť ratingov ESG pri rastúcom počte poskytovateľov je v súčasnosti obmedzená. Je to spôsobené niekoľkými faktormi vrátane metodických rozdielov pri značne rastúcom trhu s udržateľnými finančnými nástrojmi. Ratingy ESG môžu mať významný vplyv na držbu aktív a na výnosy z aktív, pretože môžu priamo ovplyvniť rozhodnutia investorov. Súčasný nedostatok transparentnosti bráni porovnateľnosti a je prekážkou konzistentného používania údajov ESG účastníkmi finančného trhu. To zase obmedzuje schopnosť ratingov ESG poskytovať investorom účinné signály pre efektívnu alokáciu kapitálu, ktorá je kľúčová pre to, aby kapitálové trhy prispievali k financovaniu zelenej transformácie. V tejto súvislosti ECB víta skutočnosť, že podľa navrhovaného nariadenia sú poskytovatelia ratingov ESG povinní lepšie objasniť metodiku ratingov ESG, ktoré vydávajú. ECB však uznáva, že aj napriek výhodám, ktoré so sebou prináša navrhované nariadenie, budú naďalej existovať rôzne metodické prístupy a naďalej zostane aj disperzia skóre ratingových hodnotení ESG. Odráža to rôzne metodiky medzi rôznymi poskytovateľmi a čiastočne aj skutočnosť, že agregácia environmentálnych, sociálnych a správnych zložiek sa bude naďalej výrazne líšiť. ECB preto odporúča, aby sa monitorovali zlepšenia porovnateľnosti. Ak sa ukáže, že pokrok nie je uspokojivý, môžu sa zvážiť ďalšie legislatívne opatrenia.

2.3.3. Po druhé by riziko environmentálne klamlivých vyjadrení v ratingoch ESG mohlo narušiť dôveru spotrebiteľov v udržateľné finančné produkty, čo by mohlo spôsobiť odlev v celom odvetví, znížiť investície do udržateľnosti a oddialiť úsilie o transformáciu, a tým prispieť k nepretržitému hromadeniu klimatických rizík v celom systéme.

2.3.4. ECB tiež víta skutočnosť, že podľa navrhovaného nariadenia sú poskytovatelia ratingov ESG povinní podrobnejšie stanoviť účel a ciele ratingov ESG, ktoré vydávajú ⁽³²⁾. V súčasnosti existujú rôzne prístupy na trhu, pokiaľ ide o ciele a prístup významnosti, na ktorých sú založené ratingy ESG. Cieľom niektorých ratingov ESG je kvantifikovať skutočnú výkonnosť subjektu v environmentálnej, sociálnej a správnej oblasti (t. j. významnosť vplyvu) s cieľom poskytnúť informácie pre rôzne druhy investičných stratégií orientovaných na udržateľnosť. Mnohé iné ratingy ESG sú však zamerané na meranie potenciálneho vplyvu environmentálnych sociálnych a správnych faktorov na mieru rizika a návratnosti pri investíciách bez priameho prepojenia so skutočnou udržateľnosťou dotknutých reálnych činností (t. j. finančná významnosť). ECB zastáva názor, že koexistencia týchto rôznych prístupov, ktoré zároveň slúžia rôznym investičným stratégiám, prispieva k nejasnostiam, pokiaľ ide o účel ratingov ESG, mieru, do akej merajú skutočnú výkonnosť v oblasti udržateľnosti, a v konečnom dôsledku ich schopnosť ovplyvniť skutočné výsledky v oblasti udržateľnosti v reálnej ekonomike. Môže to byť zdroj

⁽³⁰⁾ Pozri článok 2 ods. 2 písm. g) navrhovaného nariadenia.

⁽³¹⁾ V článku 2 ods. 2 písm. b) navrhovaného nariadenia sa stanovuje výnimka pre „ratingy ESG vypracované regulovanými finančnými podnikmi v Únii, ktoré sa používajú na interné účely alebo na poskytovanie interných finančných služieb a produktov“.

⁽³²⁾ Pozri odôvodnenie 11 a článok 21 navrhovaného nariadenia. Konkrétne sú podľa prílohy III ods. 1 písm. d) poskytovatelia ratingov ESG povinní zverejňovať informácie o celi ratingov, pričom sa jasne uvedie, či sa v rámci ratingu hodnotia riziká, vplyvy alebo nejaké iné rozmery.

environmentálne klamlivých vyjadrení, keďže ratingy ESG nemusia zodpovedať očakávaniam verejnosti, pokiaľ ide o skutočný vplyv financovaných investícií na udržateľnosť. Finančná stabilita môže byť zároveň negatívne ovplyvnená, ak sa ratingy ESG nenáležite používajú ako priame opatrenia vo vzťahu k finančnej úverovej bonite. V tejto súvislosti ECB odporúča, aby sa v navrhovanom nariadení uložila povinnosť pre poskytovateľov ratingov ESG jasne oznámiť, napríklad prostredníctvom výslovného vyhlásenia o vylúčení zodpovednosti, že ratingy ESG, a to ani tie, ktoré majú prevažne slúžiť ako rizikový ukazovateľ, nie sú priamymi ukazovateľmi kreditného rizika. Tým by sa uľahčilo rozlišovanie ratingov ESG od zavedených trhových úverových ratingov, čím by sa predišlo akýmkoľvek nejasnostiam, pokiaľ ide o ich účel.

2.3.5. Napokon ECB odporúča, hoci to presahuje rozsah pôsobnosti navrhovaného nariadenia, že sú potrebné aj ďalšie a konkrétnejšie opatrenia na zabezpečenie toho, aby ratingové agentúry vo svojich metodikách systematicky a primerane zohľadňovali riziká súvisiace so zmenou klímy, a to v rámci širších environmentálnych, sociálnych a správnych aspektov, a zverejňovali relevantnosť a závažnosť rizík súvisiacich so zmenou klímy v úverových ratingoch. Ratingové agentúry by mali jasne uviesť, či a ako takéto ratingy slúžia ako podklad pre posúdenie úverovej bonity daného subjektu, aby sa zabezpečilo vhodné využitie týchto ratingov na trhu, ako aj ich porovnateľnosť vo vzťahu k rôznym emitentom.

2.4. Význam pre prudenciálny dohľad nad úverovými inštitúciami

2.4.1. Od významných inštitúcií, nad ktorými vykonáva priamy dohľad ECB, sa očakáva, že budú obozretne riadiť klimatické a environmentálne riziká a zverejňovať o nich informácie⁽³³⁾. Konkrétne sa od nich očakáva, že budú zohľadňovať klimatické a environmentálne riziká – ako faktory existujúcich rizikových kategórií – pri formulovaní a implementácii svojej obchodnej stratégie a rámcov podnikového riadenia a riadenia rizík. V tejto súvislosti si je ECB vedomá toho, že niektoré úverové inštitúcie používajú externé ratingy ESG okrem iného na monitorovanie rizík súvisiacich so zmenou klímy⁽³⁴⁾.

2.4.2. ECB zastáva názor, že zavedenie komplexných štandardov zverejňovania charakteristík ratingov ESG, ich metódik a zdrojov údajov prostredníctvom navrhovaného nariadenia má zásadný význam pre uľahčenie používania ratingov ESG ako vstupného faktora v procesoch monitorovania vykonávaných úverovými inštitúciami. Úverové inštitúcie ako potenciálni používatelia ratingov ESG musia byť schopné posúdiť cieľ ratingu ESG, presnú špecifikáciu tém, na ktoré sa vzťahuje rating ESG, pokiaľ ide o environmentálne, sociálne alebo správne faktory a príslušné príspevky jednotlivých faktorov k agregovaným ratingom. Je to potrebné na zmiernenie rizík, ktoré môžu vzniknúť, keď sa úverové inštitúcie spoliehajú na súhrnné ratingy ESG, napríklad ak by slabú výkonnosť hodnoteného subjektu z hľadiska environmentálnych faktorov mohla zakryť dobrá výkonnosť sociálnych a správnych faktorov. Transparentnosť je kľúčová na zabezpečenie toho, aby úverové inštitúcie neuplatňovali ratingy ESG mechanicky ako ukazovatele kreditného rizika, ale aby boli schopné z týchto ratingov extrahovať relevantné informácie na účely vlastného posúdenia rizika.

V prípadoch, kde ECB odporúča zmenu navrhovanej smernice, navrhované znenie príslušných zmien je uvedené spolu s odôvodnením v osobitnom technickom pracovnom dokumente. Technický pracovný dokument je dostupný v anglickom jazyku na webovom sídle EUR-Lex.

Vo Frankfurt nad Mohanom 4. októbra 2023

Prezidentka ECB
Christine LAGARDE

⁽³³⁾ Pozri dokument bankového dohľadu ECB Všeobecné zásady ku klimatickým a environmentálnym rizikám z novembra 2020 dostupný na webovom sídle ECB na adrese www.ecb.europa.eu

⁽³⁴⁾ Pozri dokument bankového dohľadu ECB „Walking the talk – Banks gearing up to manage risks from climate change and environmental degradation“, november 2022, dostupný na webovom sídle ECB www.ecb.europa.eu